

DOSARIADA SECURISTA

VOCEA VÂLCII

" Epopeea zilelor noastre" />

După 17 ani de la evenimentele din decembrie 1989 și de la desființarea Securității, s-a dat drumul la vânătoarea de securiști și la colaboratorii acestora. Lui Ticu Dumitrescu, care a făcut o adevărată obsesie pentru deconspirarea Poliției politice, i s-a făcut pe plac. La cererea unor cititori încercăm să reconstituim modul cum era organizată din nou Securitatea: Direcția I de informații interne, Direcția a II-a - contrainformații în sectoarele economice, Direcția a III-a - contraspionaj, Direcția a IV-a - contrainformații militare, Direcția a V-a - securitate și gardă (SPP-ul de azi) și Direcția a VI-a - cercetări penale. Toate aceste direcții centrale, mai puțin Direcția a V-a, aveau corespondenți și la nivel județean. În contextul legii deconspirării securității ca poliție politică, singurele care intră sub incidența legii în cauză, sunt Direcția I-a, cu serviciile corespondente de la nivelul județelor și Direcția a VI-a, cercetări penale. Dar ca să înțelegem sintagma „Securitatea ca poliție politică”, atât de des folosită și atât de greu înțeleasă, să vedem care erau atribuțiile Direcției I de informații interne și a corespondenților județeni. În acest scop vom face o trecere în revistă a misiunilor acestei Direcții.

Ghidul va fi planul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1989 care prevede la capitolul informații interne numit „Prevenirea, contracararea și neutralizarea acțiunilor desfășurate de cercurile reacționare, organizațiile naționalist-iredentiste și fasciste din străinătate, de grupările și elementele ostile din emigrație, precum și de elementele dușmănoase din interior”. Acesta prevede necesitatea cunoașterii, previzionării și contracarării acțiunilor ostile întreprinse din exterior împotriva orânduirii socialiste, a independenței, suveranității și securității statului român. „În centrul atenției se va situa cunoașterea și anihilarea cu fermitate a oricăror forme de activitate clandestină. Se va acorda atenție prevenirii elementelor

dușmănoase din interior și exterior de a se organiza în scopuri ostile statului român.” □ O altă problemă luată în vizor era cea a „naționaliștilor și iredentiștilor”, unde se acorda o atenție specială pătrunderii în grupurile reacționare maghiare și în cercurile naționalist-iredentiste, în scopul de a rii acțiunilor de provocare și subminare și pentru depistarea prin dispozitive de interceptare eficiente a emisarilor trimiși în țară cu sarcini informative și de incitare. O alta atribuțiune era legată de controlul informativ asupra tuturor legionarilor și a descendenților acestora, pretabili la acțiuni ostile, acordându-se atenție penetrării în intimitatea elementelor potențial periculoase din interior și în grupările din străinătate. Se acționa în direcția adâncirii disensiunilor existente între grupările legionare din exterior, pentru a preveni unificarea acestora. Acțiuni similare se derulau și în cazul fostelor partide burghezo-moșierești și în cel al foștilor condamnați pentru infracțiuni contra securității statului și a descendenților acestora.

Îngrădirea activităților religioase

Tot în atenția acestei structuri a securității era și problema combaterii și demascării activităților ostile desfășurate sub acoperire religioasă. În acest sens era prevăzut a se acționa prioritar pentru prevenirea și neutralizarea încercărilor cercurilor reacționare din exterior de a crea în România noi secte, de a incita elementele autohtone la activități anarho-contestatare ori de invocare a unor false probleme de ordin religios, ca pretext de amestec în treburile interne. Se acorda o atenție deosebită cultelor și sectelor neoprotestante, cultului greco-catolic și celor care nu erau recunoscute de lege. Se pune accent pe îmbunătățirea măsurilor de cunoaștere și neutralizare a emisarilor centrelor cultice din exterior, precum și a canalelor clandestine de legătură cu străinătatea a elementelor autohtone.

Presarea presei

În problema „artă-cultură, presă, poligrafie și radio-televiziune era prevăzut să se acționeze pentru sporirea eficienței controlului de securitate, pentru prevenirea, combaterea și neutralizarea cu promptitudine a încercărilor din exterior de a racola și instiga la activități contestatare-dezidente și pentru eliminarea oricăror posibilități de producere a unor evenimente de securitate în aceste sectoare. O alta direcție de acțiune era intensificarea măsurilor de protecție contrainformativă a tineretului, precum și prevenirea oricăror activități ostile în rândul persoanelor din domeniile științei, învățământului, sănătății, justiției și sportului. Aici se acționa pentru prevenirea și contracararea în fază incipientă a influențelor nocive exercitate de propaganda ostilă din exterior, incitarea sau antrenarea la activități dușmănoase, cu accent pe protejarea persoanelor care efectuează deplasări în străinătate. În problema „străini la studii” □ se pune accentul pe întărirea dispozitivului informativ, pe stăpânirea situației operative în rândul tuturor grupurilor naționale și, mai ales pe identificarea și anihilarea elementelor extremist-teroriste și a organizațiilor de spionaj străine. O altă direcție de acțiune prioritară era instituirea unui control ferm de securitate, în vederea identificării și includerii în preocupări (adică luarea în lucru) a tuturor persoanelor fără antecedente politice sau penale, semnalate cu manifestări ostile ori pretabile la a fi angrenate în asemenea activități, în scopul prevenirii antrenării acestora la acțiuni dușmănoase organizate, manifestări anarho-protestatare de redactare și difuzare de înscrisuri cu conținut necorespunzător, ori la alte fapte de natură să prejudicieze securitatea statului.

De-aici nu se pleacă

Tot Direcția I-a și serviciile județene corespondente aveau atribuții în domeniul prevenirii rămânerii în străinătate, acționa pentru identificarea persoanelor pasibile și pentru asigurarea măsurilor de prevenire. Se insista pe combaterea trecerilor frauduloase a frontierei, acordându-se atenție prevenirii evaziunilor în grup prin deturnarea, capturarea sau sustragerea diferitelor mijloace de transport din traficul intern și internațional, prin folosirea de armament și materiale explozive, atacarea elementelor de pază a frontierei de stat și crearea de canale pentru scoaterea clandestină de persoane din țară .

În eter

Una din cele mai importante atribuțiuni ale celor de la informații interne era problema „Eterul”, în care era prevăzut a se acționa pentru întărirea și diversificarea măsurilor de penetrare informativă în centrele și organismele de propagandă străine care desfășoară activitate ostilă României. Se prevăzuse îmbunătățirea substanțială a controlului informativ asupra personalului și colaboratorilor oficiilor de propagandă, precum și a rudelor și legăturilor din țară, depistarea persoanelor care au intrat sau intenționează să intre în legătură cu oficiile de propagandă străine, identificarea autorilor materialelor transmise în străinătate în scopul luării sub control sau anihilării activității ostile. În problema „Eterul”, se urmărea recrutarea și crearea de rețele informative în centrele și organismele de propagandă străine. Permanent emisiunile posturilor de radio BBC, Vocea Americii, Deutsche Welle, erau ascultate de către unitatea specială „R”, care întocmea rapoarte zilnice. Emisiunea acestor posturi de radio era în același timp și ascultată și bruiată cu ajutorul unei rețele de bruiare și ascultare care împânzea întreg teritoriul țării. Pe linia problemei „Eterul”, s-a emis Ordinul nr.00140, prin care organele de securitate aveau sarcina de a crea rețele informative în mediul rural pentru controlul deplin asupra persoanelor care, prin antecedente sau atitudini prezente, erau potențial periculoase pentru securitatea statului.

Racolați în rețele informative

Pe linia acestui ordin, organele de miliție aveau sarcini de securitate, în special în ce privește persoanele care ascultau posturi de radio străine, foștii lideri sau membri ai partidelor istorice sau foști condamnați politic care se refugiaseră la țară. Ca să îndeplinească aceste atribuțiuni pe linie de informații interne, organele de securitate și cele de miliție din mediul rural recrutau persoane și creau rețele informative. Persoanele recrutate făceau parte din mai multe categorii. Colaboratorii erau folosiți pentru supravegherea informativă generală, de aceea primeau sarcini cu caracter general. O categorie imediat superioară, erau informatorii care erau recrutați pentru îndeplinirea unor sarcini concrete, punctuale în privința unei anumite persoane, fenomen, eveniment etc. Dacă un colaborator sau informator devenea membru de partid, dosarul acestuia era clasat și distrus. Dar datele de identificare, raportul cu propuneri de recrutare, raportul privind modul în care a decurs recrutarea, angajamentul de colaborare cu organele de securitate rămânea în evidența operativă. Persoana respectivă, dacă situația o impunea, era trecută în rândul surselor sau, dacă nu mai prezenta interes, se înceta legătura. O persoană cu stagii vechi de colaborare care a furnizat informații valoroase ce s-au verificat în procesul muncii, putea fi trecută în rândul rezidenților. Pe lângă îndeplinirea unor sarcini cu caracter general, rezidenții jucau și un rol de intermediar între colaborator, informator sau sursă, cu ofițerul de securitate sau lucrătorul de miliție, adică prelua informațiile furnizate de aceștia și le înainta ofițerului. O altă categorie de persoane care erau folosite de către organele de securitate erau gazdele caselor de întâlniri. Era vorba de anumite persoane care, nesilite de nimeni, își puneau casa la dispoziția ofițerului de securitate care se întâlnea acolo cu persoanele de legătură. Orice persoană care intra în atenția Securității era inclusă în baza de lucru și i se deschidea un dosar de securitate. Din punct de vedere tehnic, dosarul de securitate cuprindea, în principal, materiale provenite din cele mai diferite surse. Ponderea o dețineau, bine înțeles, notele informative furnizate de persoanele aflate în rețeaua informativă a ofițerului care lucra cazul, urmate de rapoartele informative întocmite de acesta pe baza discuțiilor avute cu cei aflați în anturajul suspectului, investigații, materiale provenite din interceptarea telefonului, a corespondenței etc. La terminarea verificărilor, dosarele se finalizau prin aplicarea unor măsuri preventive care, de multe ori, echivalau cu punerea în gardă a persoanei aflate în atenție. O dovadă în acest sens e faptul că în decembrie 1989, aproape toți cei influențați pozitiv, atenționați sau avertizați, se aflau în libertate, jucând un rol activ în acțiunile de înlăturare a lui Ceaușescu și răsturnare a regimului comunist. Pentru monitorizarea fiecărei persoane aflate în atenția Securității, erau folosiți cel puțin doi oameni. Aceștia erau recrutați din rândul colegilor de muncă, din anturajul apropiat, vecini de scară, de bloc etc. Multe persoane

aflăte în atenție erau atrase După terminarea verificărilor la colaborare, recrutate și apoi folosite pentru supravegherea altor persoane. Acest lanț era unul virtual fărăsfârșit. Într-o formă sau alta aproape orice persoană adultă din România a avut de-a face cu Securitatea, fie în sensul că s-a aflat în atenția acesteia, fie a fost folosită pentru a supraveghea pe altcineva.

Vânătoare de securiști

Modificările aduse la lege vor declanșa o adevărată vânătoare împotriva celor care au fost angajați la Securitate sau au colaborat cu aceasta. Conform ordonanței date de guvernul Tăriceanu, orice persoană are dreptul să ceară la CNSAS verificarea prefectilor, a subprefectilor, a directorilor din prefectură, a secretarilor de consilii județene, primari, viceprimari, consilieri județeni, consilieri locali, șefii serviciilor publice deconcentrate, judecători și procurori, prim-grefierii, directori, redactori-șefi, redactori în serviciile publice ori private de televiziune, presă scrisă, inspectori generali sau adjuncți, inspectori de specialitate, directori de licee ori grupuri școlare, directori ai instituțiilor de cultură, președinți, vicepreședinți, secretari sau membrii în conducerea statutară a unui partid politic. În sensul prezentei legi, toți cei care au avut de-a face cu Securitatea, ca poliție politică, sunt nevoiți să părăsească funcția, chiar dacă nu le convine. Dacă s-ar opune, adevărul ar ieși în cele din urmă la iveală, cu consecințe jenante pentru persoana în cauză. Legea impune declararea pe proprie răspundere că n-ai făcut poliție politică, document care intră sub incidența infracțiunii de fals în declarații. Dacă persoana recunoaște că a făcut poliție politică, este automat demis din funcție. Dacă minte, iar verificările CNSAS îl depistează, se ajunge tot la demitere, dar și cu dosar penal de fals în declarații. Pentru orice persoană, care a colaborat cu Securitatea ca poliție politică, cel mai convenabil este să se ceară singur"i afară.

Dicționar de termeni

Teoretic, dosar de urmărit li se făcea celor filiați de poliția politică, iar dosarul de rețea le aparținea colaboratorilor Securității, celor care semnav angajamentul și dădeau note informative. Majoritatea celor cu dosar de rețea li se făcea și un dosar de urmărit. Simpla apariție a unui nume pe coperta unui dosar de rețea nu este o dovadă clară de poliție politică. Dosar de rețea li se putea întocmi și persoanelor care fuseseră abordate de Securitate, dar care refuzaseră colaborarea. De multe ori, dosarele de urmărit conțin mult mai clar probe de poliție politică decât cele de rețea. În cazul lui Dan Voiculescu, notele semnate Felix se găseau în acest dosar, nu în cel de rețea. Pe de altă parte, pare logic ca notele informative despre o anumită persoană să se găsească în dosarul celui turnat, nu în cel al turnătorului. Securitatea românească nu funcționa în așa fel, așa că multe dosare sunt incomplete sau conțin pagini din alte dosare.

Andrei Bacalu